

4.1.2013

AI24901
4172/69.02.01/2012

Puolustusministeriö
Resurssipoliittinen osasto

PL 31
00131 HELSINKI
SUOMI

FI.PLM.2012-5705, 19.11.2012 (AI22467, 20.11.2012)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI YMPÄRISTÖNSUOJELULAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

1. Lausuntopyyntö

Puolustusministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt pääesikunnan lausuntoa otsikon aiheesta. Pääesikunnan lausunto on valmisteltu oikeudellisella osastolla. Oikeudellinen osasto on varannut asiassa mahdollisuuden lausunnon antamiseen maavoimien, ilmavoimien ja merivoimien esikunnille sekä pääesikunnan logistiikkaosastolle.

Maavoimien ja merivoimien esikunnat ovat toimittaneet asiassa lausuntonsa oikeudelliselle osastolle.

2. Lausunto

2.1. Uudistuksen tavoitteista yleisesti

Yleisesti voidaan todeta, että uusi ympäristösuojelulaki tulee laatia siitä näkökulmasta, etteivät sen säännökset tosiasiallisesti muodostu puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamisen ja esimerkiksi uusien asejärjestelmien käyttöönoton esteeksi.

Laki ei myöskään saa estää tai rajoittaa puolustusvoimien toimintaa poikkeusoloissa tai valmiutta kohotettaessa. Lisäksi olisi tärkeää, että lakiin sisällytetyt uusia harkintakriteerejä ja uusia vaatimuksia ei voida soveltaa takautuvasti puolustusvoimien toimintaan. Lain soveltamisessa tulee huomioida myös riittävät siirtymäajat.

Puolustusvoimien aseman vuoksi tulisi puolustusvoimia koskeva toiminta pyrkiä keskittämään valtion viranomaisiin (esimerkiksi tiettyyn aluehallintovirastoon), jotta lupaharkinta ja päätösten johdonmukaisuus parantuisivat ja viranomaisen asiantuntijaresurssit lisääntyisivät.

Yleisesti tulee huomioida myös, että puolustusvoimien toiminta maanpuolustuksessa on sellaista, että se huomattavasti poikkeaa ympäristönsuojelulain normaalista soveltamisympäristöstä (esim. tehdas, jolla mahdollisia ympäristövaikutuksia). Tulee myös huomioida, että suuri

osa puolustusvoimien toiminnasta on lakiin perustuvaa ja nimenomaisesti lain edellyttämää. Näin ollen ympäristönsuojelulaissakin tulisi mahdollisimman pitkälti huomioida se näkökanta, että mikäli ympäristönsuojelulaki on este puolustusvoimien lakisäätteille velvoitteille ja tehtäville kuten maanpuolustukselle, ympäristönsuojelulakia tulisi mahdollisimman pitkälti tulkita puolustusvoimien etu huomioon ottaen ja tarvittaessa joustaa ympäristönsuojelulain vaatimuksista, mikäli se estää tai merkittävästi haittaa puolustusvoimien lakisäätteisten tehtävien toteuttamista.

2.2. Pykäläkohtaiset huomiot

4 § Soveltaminen puolustusvoimissa: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin tuotteisiin. Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä toiminnoista ja tuotteista, joihin lakia tai osaa sen säännöksistä ei sovelleta tai sovelletaan vain osittain. Pykälän perustelujen mukaan asiasta säädetään nykyisin ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000, YSA) 4b §:ssä.

Voimassa olevan ympäristönsuojelulain (86/2000, YSL) 2 §:n 3 momentti sisältää ehdotetun 1 momentin kanssa pääosin samansisältöisen säännöksen ("Asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tämän lain soveltamisesta, jos se on tarpeen valtakunnan turvallisuuden, huoltovarmuuden tai puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi."). YSA:n 4b §:ssä on säädetty puolustusvoimia koskevista erityissäännöksistä (puolustusvoimien tilapäiset toiminnot ja sotilasilmailu). Voimassa olevan YSA:n 4b §:ää vastaavat säännökset sisältyvät ehdotetun lain 35 § ja 51 §:iin. Näin ollen asetuksella ei olisi tarpeen säätää puolustusvoimien tilapäisiä toimintoja ja sotilasilmailua koskevista erityissäännöksistä. Ehdotetun lain 4 §:ssä tarkoitettu puolustusvoimien toiminta, johon lakia ei sovellettaisi, on siten ymmärrettävä laajemmaksi kuin voimassa olevan YSA:n 4b § säädetty puolustusvoimien toiminta.

Voimassa olevan YSL:n 2 §:n 3 momentti on mahdollistanut sen, että asetuksella säädetään poikkeuksia lain soveltamisesta myös tilanteissa, joissa poikkeaminen on tarpeen *puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi*. Tällaista poikkeamisperustetta ei sisälly ehdotetun pykälän 1 momenttiin.

Koske erityisluonnetta ei ole poikkeamisperusteena erikseen mainittu, epäselväksi jää, voitaisiinko säännöstä tulkita niin, että ympäristönsuo-

jelulakia ei sovellettaisi puolustusvoimien ampuma- ja harjoitustoimintaa, koska valtakunnan turvallisuuteen liittyy se, että kalustolla on harjoitettava riittävä määrä erilaisissa olosuhteissa puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi. Näin on todettu myös ympäristöministeriön muistiossa 23.9.2003; Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojeluasetuksen muuttamisesta.

Pääesikunta pitää ehdottoman tärkeänä, että ampuma- ja harjoitusalueiden raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttama melu ja värinä saateen samankaltaiseen erityisasemaan, kuin sotilasilmailun lentomelu on asetettu nykyisessä YSA 4 b §:ssä, mikäli ympäristölupaa pidetään tarpeellisena.

Pääesikunta on vuonna 2009 Puolustusministeriölle tekemissään esityksissä (ak:t AF19313 ja AF24741) esittänyt, että ympäristönsuojeluasetuksen 4 b §:n puolustusvoimia koskevia erityissäännöksiä täydennettäisiin siten, että puolustusvoimat toteuttaessaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n mukaisia tehtäviään asetettaisiin erityisasemaan asetuksen pykälässä nyt mainittujen toimintojen lisäksi myös ampuma- ja harjoitusalueiden raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttaman melun ja värinän osalta. Sama kanta on kirjattu myös raporttiin ”Puolustusvoimien raskaiden aseiden ampuma-alueet - ympäristöhaittoja ja erityissäätelyä selvittäneen työryhmän raportti” (Ympäristöministeriö 2012, s. 79, otsikon 6.2.5. alla. Puolustusministeriön viite FI.PLM.2012-5763 839/30.05.99/2011, 22.11.2012)

10 § Sijoituspaikan valinta: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Pykälän 2 momentin 1-kohdan mukaan toiminnanharjoittajan ja lupaviranomaisen on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa otettava huomioon toiminnan luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski. Säännöstä on täydennetty suhteessa voimassa olevan YSL:n 6 §:ään.

Pykälässä säädetään sijoituspaikan valinnasta tilanteissa, joissa toiminta aiheuttaa *ympäristön pilaantumisen vaaraa*. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalle toiminnalle on lähtökohtaisesti oltava ehdotetun lain 29 §:ssä säädetty ympäristölupa. Pääesikunta toteaa, että puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueet eivät voimassa olevan YSL:n mukaan ole lähtökohtaisesti ympäristöluvanvaraisia toimintoja. Myöskään ehdotettu laki ei sisällä tällaista säännöstä. Näin ollen ehdotettu säännös ei pääesikunnan käsityksen mukaan voi vaikuttaa ampuma- ja harjoitusalueiden vaan ainoastaan ympäristölupaa edellyttävien toimintojen sijoituspaikan valintaan.

tojen (esim. ulkona sijaitsevat ampumaradat) sijoituspaikan valintaan. Pääesikunta pitää tärkeänä, että tällainen tulkinta omaksutaan myös lupaviranomaisissa.

Pykälän perustelujen mukaan sijoituspaikan valinnassa ei voimassa olevassa laissa riittävällä tavalla huomioida ympäristön oloja, kuten esimerkiksi haitoille altistuvien henkilöiden määrää, vaan tältä osin arviointi on sidoksissa alueen kaavaan. Voimassa olevan lain sijoituspaikkaa koskevassa 6 §:ssä ei myöskään riittävällä tavalla huomioida alueen nykyistä kuormitustasoa. Sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa tulisikin erityisesti huomioida alueen luonnon sietokyky ja ympäristön jo kohdistuva rasitus. Tämä voi vaikuttaa joko sallivasti tai kielteisesti toiminnan sallittavuutta arvioitaessa. Lisäksi perustelujen mukaan erityisesti melu on päästönä sellainen, että se asettaa erityisvaatimuksia sijoituspaikan lähiympäristölle, mutta myös onnettomuusriski ja pitkäaikaisen altistumisen aiheuttama vaara terveyshaitasta voivat edellyttää tiettyä suojaetäisyyttä.

Pääesikunta toteaa, että puolustusvoimien ampumatoiminnasta aiheutuu melua, joka voi vaikuttaa mm. asukkaiden viihtyisyyteen. Eräiden puolustusvoimien ampumaratojen (esim. Vekaranjärven ampumarata) välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita joko vakituiseen tai lomaa-asumiseen käytettäviä kiinteistöjä. Uudistuksessa tulee pitää huoli siitä, ettei ehdotetun säännöksen soveltaminen johda siihen, että puolustusvoimien jo olemassa olevien ampumaratojen sijoituspaikkojen soveltuvuutta arvioitaisiin uudelleen ankarammilla kriteereillä ympäristölupien myöntämisen edellytyksiä harkittaessa.

Tulee myös huomioida, että olemassa olevien ampumaratojen sijoituspaikkoja ei käytännössä voida järkevästi ja kohtuullisin kustannuksin siirtää toiseen paikkaan. Edelleen säännöksen tulisi tarvittaessa mahdollistaa toiminnan laajentaminen mm. siten, että olemassa olevilla ampumaradoilla voidaan tarvittaessa kasvattaa käyttökapasiteettia johon tuen esim. joukko-osaston vastuulla olevan koulutusvelvollisuuden lisääntymisestä. Säännös ei myöskään saa rajoittaa uusien asejärjestelmien käyttöönottoa niistä mahdollisesti aiheutuvan suuremman melukuormituksen vuoksi. Pääesikunta esittää, että pykälän perusteluihin kirjattaisiin, että sijoituspaikan soveltuvuutta puoltavana seikkana on (ainakin puolustusvoimien toimintojen osalta) otettava huomioon mm. se, että kyseessä on jo olemassa oleva toiminta. Pykälässä täsmennettyjä harkintakriteerejä ei siis tule voida soveltaa taannehtivasti toiminnanharjoittajan vahingoksi.

11 § Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristölupaa edellyttävä toiminta on sijoitettava si-

ten, ettei siitä aiheudu toiminnan sijoituspaikalla valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Pykälässä säädetäisiin edelleen tarkemmin seikoista, joita luonnonarvon valtakunnallista tai alueellista merkittävyyttä arvioitaessa otettaisiin huomioon. Ehdotetun pykälän perustelujen mukaan luonnonarvoilla tarkoitettaisiin Suomen lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusselvityksissä uhanalaisiksi arvioituja lajeja ja luontotyyppejä.

Pääesikunta toteaa, että toiminnan sijoituspaikan luonnonarvojen turmeltuminen olisi ehdotetun lain mukaan ympäristöluvan epäämisperuste. Uhanalaisuusselvityksillä olisi siten huomattava merkitys arvioitaessa sitä, myönnetäänkö jollekin toiminnalle ympäristölupa vai ei. Huomiota ottaen se, että kysymys on luonnonarvoista, joita ei ole katsottu tarpeelliseksi suojella muualla lainsäädännössä tai suojeluohjelmissa, voisivat tällaiset luonnonarvot käytännössä muodostaa huomattavan esteen tiettyjen toimintojen, jopa lakisääteisten tehtävien (sotilaskoulutus), toteuttamiselle.

Puolustusvoimien ympäristöluvanvaraiset toiminnot sijoittuvat pääasiassa alueille, jotka on maakuntakaavassa varattu puolustusvoimien käyttöön. Tällöin luonnonarvot on voitu tutkia jo maakuntakaavassa eikä säännös siten tulisi sovellettavaksi 2 momentin 2-kohdan nojalla. Säännöksen soveltamisala on kuitenkin riippuvainen lupaviranomaisen tulkinnasta ja toisaalta maakuntakaavojen sisällöstä. Lakisääteisten tehtävien toteuttamisen turvaamiseksi Pääesikunta esittää, että 2 momenttiin kirjattaisiin poikkeus, jonka mukaan 1 momenttia ei sovelleta puolustusvoimien toimintoihin.

Pykälän 2 momentin 1-kohdan mukaan pykälää ei sovelleta, jos lupasia kuuluu 31 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. Pykälän perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa säännös rajattaisiin koskemaan vain toimintoja, jotka edellyttävät valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämää lupaa. Ehdotettu säännös ja sen perustelu eivät tältä osin ole yhdenmukaiset, sillä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluu muitakin kuin ehdotetun lain 31 §:n 2 momentissa säädettyjä asioita.

29 § Yleinen luvanvaraisuus: Pykälän 1 momentin mukaan liitteessä 1 (suuri laitos, IED) ja 2 (kansallinen laitos) säädettyyn ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa. Laki vastaisi tältä osin voimassa olevan lain 28 §:ää siten, että luvanvaraisen laitosten luettelo siirrettäisiin voimassa olevan YSA:n 1 §:stä liitteisiin 1 ja 2. Ehdotetussa säännöksessä liitteen 2 kohdan 14 (Muu toiminta) mukaan ympäristölupa on oltava mm. ulkona sijaitseville ampu-maradoille. Myös puolustusvoimien ampumaradoille edellytettäisiin siten ympäristölupaa voimassa olevan lain mukaisesti.

Pääesikunta toteaa, että käytännössä on ilmennyt erilaisia tulkintoja siitä, edellyttääkö puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueilla harjoitettava toiminta kokonaisuutena ympäristölupaa. YSA:n perustelumui-
stioon on kuitenkin selvennyksenä kirjattu, että ulkona sijaitsevilla ampu-
maradoilla ei tarkoiteta puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita.
Tällaista mainintaa ei sisälly ehdotetun lain perusteluihin eikä ympäris-
töministeriön liitteitä 1 ja 2 koskevaan muistioon (15.11.2011). Pää-
esikunta pitää erittäin tärkeänä, että tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi lakiin tai ainakin sen perusteluihin kirjataan selventävä säännös siitä, että ampumarata ei tarkoita puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita. Käytännössä tämä siis tarkoittaisi sitä, ettei niille kokonaisuutena edellytettäisi ympäristölupaa.

35 § Poikkeus luvanvaraisuudesta puolustusvoimien toiminnoissa:
Teknisenä huomiona todetaan, että ehdotetun 35 §:n perustelujen mukaan ko. pykälässä säädetyistä tilapäisistä toiminnoista säädetään vastaavasti voimassa olevan YSA:n 4 §:n 1 momentissa. Oikea asetuksen kohta on 4b §:n 1 momentti.

36 § Toimivaltainen lupaviranomainen: Pykälän 1 momentin 6-kohdan mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen jos kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta. Säännös vastaa voimassa olevan YSA:n 5 §:n 2 momenttia. Pääesikunta pyytää PLM:ää huomioimaan, että sotilaskäyttöön tarkoitetun toiminnan ja siten toimivaltaisen lupaviranomaisen määrittämisessä voi syntyä epäselvyyttä esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa puolustusvoimien alueella (esim. varikko tai varasto) sijaitsee ympäristöluvanvarainen toiminto (esim. polttoaineen jakeluasema), mutta jonka toiminnanharjoittaja on joku muu kuin puolustusvoimat (esim. Millog Oy).

40 § Lupatoimivallan siirto valtion ympäristölupaviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaista päättää, että liitteen 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena lupaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lupa-asioiden käsittely valtion ympäristölupaviranomaisessa mahdollistaa paremmin myös asiaa käsittelevien virkamiesten erityisasiantuntemuksen kehittymisen koskien sotilaskäyttöön tarkoitettujen toimintojen lupaharkintaa ja puolustusvoimien toiminnan erityispiirteiden, mm. lakisääteisten tehtävien toteuttamisen, huomioimista. Pääesikunta ei pidä hyvänä ratkaisuna sitä, että myös

sotilaskäyttöön tarkoitettuja toimintoja koskevia ympäristölupa-asioita voitaisiin jatkossa käsitellä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa.

Pääesikunta pitää tärkeänä sitä, että sotilaskäyttöön tarkoitettuja toimintoja koskevien ympäristölupa-asioiden käsittely keskitetään jatkosakin yhden viranomaisen (valtion ympäristölupaviranomainen) ratkaistaviksi. Tällä voidaan osaltaan varmistaa se, että lupakäytännöstä muodostuu mahdollisimman yhdenmukainen eri puolella Suomea. Pääesikunta esittääkin, että pykälään kirjattaisiin säännös, jonka mukaan lupatoimivaltaa ei kuitenkaan voitaisi siirtää kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos kysymys on sotilaskäyttöön tarkoitetuista toiminnoista.

51 § Puolustusvoimia koskeva poikkeus luvan myöntämisedellytyksistä: Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevan YSA:n 4b §:n 2 momenttia. Pykälän mukaan jos sotilasilmailuun käytetyn lentopaikan ympäristöluvan myöntämiselle ei ole melun vuoksi ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan edellytyksiä, luvan myöntämisen edellytyksistä on poikettava tarpeellisessa määrin, jos sotilasilmailun erityisluonne sitä edellyttää ja lentopaikan käyttö on valtakunnan turvallisuuden kannalta perusteltua. Toiminnan haittoja arvioitaessa ei oteta huomioon puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a ja b alakohdan sekä 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisten tehtävien suorittamisesta aiheutuvaa haittaa.

Pääesikunta pitää edellä viitattua pykälää erittäin tärkeänä ja esittää, että sitä täydennettäisiin siten, että siinä huomioitaisiin myös ampuma- ja harjoitusalueiden raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttama melu, sillä raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttamaa melua ja tärinää saatetaan joissain tapauksissa joutua arvioimaan ympäristöluvan myöntämisen edellytyksistä käsin (vrt. YSL 28 § 2 mom. 3-kohta). Ympäristöministeriön muistiossa (Ympäristöministeriön muistio 23.9.2003; Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojeluasetuksen muuttamisesta) sotilasilmailua koskevan erityissäännöksen tarvetta on perusteltu mm. seuraavasti: ”Jos sotilasilmailuun sovellettaisiin kaavamaisesti yleisesti käytettyjä meluindikaattoreita ja haittaa arvioitaisiin tällä perusteella vastaavasti, olisi todennäköistä, että yhteistoimintakenttien sotilastoimintaa jouduttaisiin rajoittamaan siten, että puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien hoito vaarantuisi.” Pääesikunta toteaa, että samat perusteet pätevät myös puolustusvoimien raskaiden aseiden ja räjäytystoiminnan osalta, sillä puolustusvoimista annetun lain 2 §:n mukaisten tehtävien hoito edellyttää mm. ampuma- ja harjoitusalueilla tapahtuvaa raskaiden aseiden ja räjähteiden käytön harjoittelua. Näin ollen raskaiden aseiden ja räjähteiden aiheuttama melu ja tärinä tulee rinnastaa lentomeluun niissä tilanteissa, joissa ympäristöluvan myöntämiselle ei

melun vuoksi olisi muutoin edellytyksiä. Tässä yhteydessä Pääesikunta viittaa Puolustusministeriölle tehtyyn esitykseen AF19313/30.9.2009, jossa em. säännöksen täydentämistarvetta on käsitelty.

91 § Luvan raukeaminen: Lakiteknisenä huomautuksena todetaan, että ehdotetun pykälän 1 momentin 3-kohdassa viitataan 80 §:n 2 momenttiin, vaikka ehdotus ei sisällä tällaista momenttia.

99 § Toiminnan rekisteröinti: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan liitteessä 3 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja liitteessä 4 säädetystä toiminnasta valtion valvontaviranomaiselle. Pääesikunnan mukaan voimassa olevan YSL:n vastaavaa säännöstä (65 §) on tulkittu eri puolilla Suomea eri tavoin; joko siten, että polttoaineen jakeluasemien rekisteröinti-ilmoitukset on tehty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lain 36 §:n nojalla tai siten, että rekisteröinti-ilmoitus on tehty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Koska myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee ehdotetun lain 166 §:n nojalla laatia alueelleen ns. valvontasuunnitelma myös rekisteröitävistä kohteista, johtaa tämä siihen, että samalla varuskunta-alueella voi olla kaksi eri valvontaviranomaista riippuen siitä onko rekisteröinti-ilmoitus tehty valtion valvontaviranomaiselle vai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Selvyyden ja puolustusvoimien erityisaseman vuoksi pääesikunta esittää, että sotilaskäyttöön tarkoitettua toiminnasta ilmoitukset tulisi tehdä aina valtion valvontaviranomaiselle.

141 § Ääniympäristön laatu ja laatuvaatimet: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ääniympäristön laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi sekä terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi on tarpeen rajoittaa ympäristön vaarallista tai haitallista ääntä (melua). 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ihmisten terveydelle ja ympäristölle vaarallisen tai haitallisen äänen laatuvaatimuksista ja -tavoitteista sekä säännöksiä niistä poikkeamisesta ja ääniympäristön ominaisuuksista. Ehdotettu pykälä on kokonaan uusi.

Pääesikunta toteaa, että lainsäädäntöehdotus ei sisällä asetusehdotusta, jonka myötä pykälän käytännön merkitys ja soveltamisala tarkentuu. Pääesikunta kuitenkin huomauttaa, että Valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) on säädetty ohjearvoista, joita päätöksen 1 §:n momentin mukaan sovelletaan ampumaratojen aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäris-

tön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ehdotetun lain nojalla säädettävä asetus ei saisi olla ristiriidassa jo mainitun päätöksen kanssa. Asetus ei myöskään saisi vaikeuttaa/rajoittaa puolustusvoimien toimintaa eikä siitä saisi muodostua sellaista ympäristölupamenettelyn työkalua, joka tosiasiallisesti estäisi ympäristöluvan myöntämisen puolustusvoimien toiminnoille.

200 § Käsittelymaksut: Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin hallintoasioiden ja valvontatoimenpiteiden käsittelymaksuista. Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä voitaisiin periä maksu voimassa olevan lain 105 §:n mukaisesti. Sen sijaan uutena kohtana voimassa olevaan lakiin nähden ehdotetaan valvonnan osittaista maksullisuutta. Valvonnan kohteen olisi suoritettava valtiolle tai kunnalle maksu ehdotetussa laissa säädetyn valvontaohjelman mukaisen tarkastuksen tai muun siinä mainitun valvontatoimenpiteen suorittamisesta sekä myös sellaisesta valvontaohjelmaan kuulumattomasta tarkastuksesta, joka on tarpeen pykälässä säädettyjen asioiden selvittämiseksi tai annetun päätöksen noudattamiseksi.

Pääesikunta ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että valvontamaksu perittäisiin myös silloin, kun toiminnanharjoittajana on valtio (puolustusvoimat). Käsittelymaksun maksamisessa olisi tällöin kysymys lähinnä rahan siirtämisestä viranomaiselta toiselle. Valvontamaksun periminen ei muutoinkaan ole mielekäästä tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajan tehtävä perustuu lakiin eikä kyseessä ole taloudellista voittoa tavoitteleva toiminta. Pääesikunta esittääkin, että pykälään säädetään poikkeus, jonka mukaan käsittelymaksua ei peritä tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajana on valtion viranomainen.

2.3 Muita huomioita

Pääesikunta toteaa, että puolustusvoimien ampumaradoille myönnettyt ympäristöluvat ovat lähtökohtaisesti voimassa myös poikkeusoloissa. Voimassa olevan YSA:n 4b § ja ehdotetun lain 35 § mahdollistaa puolustusvoimien tilapäisten ampumaratojen perustamisen ilman ympäristölupaa. Pysyvien ampumaratojen tulee kuitenkin voida olla täysipainoisesti käytössä poikkeusolojen aikana eivätkä ympäristölupamääräykset saa rajoittaa esim. ampumaradan käyttökapasiteettia poikkeusoloissa. Pääesikunta pitää ehdotettua YSL:n 4 §:n muotoilua siitä, että ympäristönsuojelulakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden edellytykset, riittävänä tältä osin. Muotoilu on sama kuin työryhmän raportissa ”Puolustusvoimien raskaiden aseiden am-

puma-alueet - ympäristöhaittoja ja erityissääntelyä selvittäneen työryhmän raportti” (Ympäristöministeriö 2012, s. 78, otsikon 6.2.2. alla olevan 2 a §:n 1 momentin mukaisesti. Puolustusministeriön viite FI.PLM.2012-5763 839/30.05.99/2011, 22.11.2012)

Tämä olisi myös ympäristönsuojelullisesti tarkoituksenmukaisempaa, sillä pysyvillä ampumaradoilla on olemassa tarvittavat suojarakenteet ympäristön suojelemiseksi toisin kuin sen läheisyyteen mahdollisesti perustettavalla tilapäisellä ampumaradalla, jolla kuitenkin voitaisiin ampua ilman ympäristölupaa ja siinä asettuja lupamääräyksiä.

Pääesikunnan päällikön sij.
Kenraalimajuri

Sakari Honkamaa

Puolustusvoimien asessorin sij.
Varatuomari

Erik Jokinen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

MAAVE
MerivE
PE LOGOS
IlmavE